Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De legibus - Cod. Ettenheim-Münster 220

Münzer, Franz

[S.l.], 1715

Sectio 4ta

urn:nbn:de:bsz:31-122324

Visual Library

qua se unusquisque diligere praecipit eo ipso, quod secus se ipsum proximum diligere mon-
datur. Sed haec pro ratione tituli dicta sufficiunt.

Sectio 4ta

Quomodo leges in praesumptione fundatae obligent? Ubi etiam de ignorantia poenarum per leges statutarum.

Praesumere dicimur, quando aliquid ex certis inditiis ita coniecturamus, 163.
ut rei veritate rationabiliter concludamus, sic religiosus de licentia praesumit
qui propter corporis infirmitatem sine expressa discreti superioris voluntate quam
propter aliquid impediens rescire non potest, aliquid calidi comedendo regulare reiunium
frangit, quia propter infirmitatem discreti superioris voluntate satis rationabiliter
concludit, lex igitur in praesumptione fundata haec est quae fertur ex praesump-
tione legislatoris, si v. g. legislator ex certis coniecturis aliquid concludit, et
postmodum ex his coniecturis legem facit qua aliquid aut praecipit aut prohibet,
haec lex in praesumptione fundata dicitur, cum autem superior ex eiusdem coniecturis
aliquid concludere valeat vel de eo quod est factum, vel de eo quod est periculosum aut
saltem praesumitur esse plenum fraude et periculo, hinc praesumptio dividitur in prae-
sumptionem facti et iuris seu fraudis periculi (ut ibi quod allegatur ex primo dictis facile
colligitur, unde ad resolutionem dubii sit.

Assertio 1. leges fundatae in praesumptione facti ipso facto non subsistente
non obligant in conscientia, sed tamen leges fundatae in praesumptione iuris suum in conscientia 164.
fundant effectum etiamsi in particulari casu periculum aut fraus non subsistit. est
communis sententia. Ratio primae partis est quia praesumptio facti est quaedam
conclusio de facto non ex certis sed ex fallibilibus coniecturis et ideo arguit ipsum
factum non tamen absolute sed sub conditione si ita factum sit de hoc et hoc sit, ubi ~~[illegible]~~
videlicet quia lex in praesumptione facti fundata conditionata est, neque petit
obligare nisi coniecturae facti in veritate subsistant, consequens proinde

ē, qd si gieturæ huiusmodi n̄ subsistunt, lex in præsumptione harum gieturarum de facto fundata noli obligare, facto go n̄ subsistente lex in præsumptione facti fundata ~~in~~ in gscia n̄ obligat. Rōo autem 2i partis ē, quia præsumptio iuris n̄ respicit factum sed fraudes et pericula moraliter certa in tali et tali casu comiter intervenientia, quapp̄ vetat taliter et taliter agendum, n̄ agit de taliter et taliter facto, et ex hoc patet qd primarius finis legis in præsumptione iuris fundatæ sit comis evitatio periculi moraliter certi, unde breviter ita pt. tamdiu lex in gscia etm obligat, quamdiu primarius eius finis perseverat, atqi ~~tamdiu~~ legis in præsumptione iuris fundatæ primarius finis ē comis evitatio periculi moraliter certi, go quamdiu hoc comē periculum perseverat, tamdiu etm lex eiusmodi obligat. Subs. atqi etmsi in particulari casu periculum n̄ subsit, comē tn̄ periculum n̄ tollitur, go etmsi in particulari casu periculum n̄ subsit lex tn̄ eiusmodi in præsumptione iuris fundata obligare pergit et quid etm illum in quo in particulari periculum n̄ subest, quia n̄ pro particulari lata ē lex sed pro universali, et ideo ut tollatur eius obligatio tolli debet in universali, et hinc pullulat illud edictum, cessante fine legis in particulari n̄ eo ipso cessat vis et obligatio legis. hinc.

165. Infertur qd licet in particulari desit periculum pravitatis hæreticæ et perversæ, tn̄ sine expressa licentia nemini sit licitum legere librum hæreticum, lex enim hanc lectionem prohibens fundatur in præsumptione iuris n̄ facti: et simile ē de matrimonio clandestino a Trid. ex præsumptione fallaciarum adeoque iuris prohibito, item de solemni professione ante 16. annum ætatis completum, de matrimonio inito ante annos pubertatis qui sunt ex parte maris quidem 14. ex parte fœmellæ vero 12. quæ oā quamvis in particulari cesset periculum subesse, tn̄ in gscia obligant, quia in præsumptione iuris fundantur, extra qui contemnat ad solutionem pecuniarum quas falso quietus ē recepisse et n̄ solvisse, n̄ tenetur in gscia neque post sententiam iudicis ad eas solvendas, quia sententia hæc iudicis in præsumptione facti tm̄ fundatur, unde etm

P. Engel infert, qd hæres n̄ gfitiens inventariū n̄ teneat ultra vires hæreditatis dbita solvere si nil alienarit, quia lex illū ad hoc obligans fundat in præsumptione facti, scil. qd ille qui inventariū n̄ fecerit aliqd de bonis hæreditatis clam surripuerit, et ex his alia quæ ad præsentē mā dbia evenirent facile resolvi poterunt.

Dum in eadē hac sectione etiam de ignorantia pœnarum p̄ leges statutarum in titulo agere decrevimus, tanqm indubitatū tenendū ē, quia omnis ignorantia excusans a peccato mortali, excusat etiam a pœna gravi, nam sublata causa causante tollit effectus causatus, atqi pœna imponit p̄ culpa: go ubi cessat culpa gravis dbet cessare et pœna gravis. et hoc a fortiori valet si tam lex qm̄ pœna invincibiliter ignorat, quia invincibilis ignorantia excusat a peccato et delicto, ubi autem nullū ē delictū nulla pœna ēē dbet pœna enim imponit p̄ delictū: go etc. et hinc comter solent inferre SS. qd si qd præceptū ēēt præcepto simul naāli vel divino et Eccliæ aut hūno, et quis sciret quid præceptū divinū, sed nullatenus sciret præceptū hūnū cui tn̄ annexa ēēt aliqua censura, talis delinqdo procul dbio peccaret quia gtra lege divina aut naāle ageret, n̄ autem quia peccat gtra ignorata lege Eccliæ v.g. et ideo pœna illa et censura Ecclesiastica n̄ incurreret. sed gravius decidendū videt qd dictū sit de eo qui legē quid scivit v.g. scivit n̄ ēē licitū sed peccaminosū percutere clericū. verumtn̄ ignorat hanc clericorū percussionē eatenus ēē interdicta, ut qui clericū percusserit ipse excomunicatus sit, an inqm̄ talis si clericū percusserit revera excomunicatus sit an n̄? pro cuius resolutione sit. 166.

Assertio 2. in Censuris ecclesiasticis qui legē scivit actū interdicentē nescivit tn̄ censura ipsa sub qua actus eiusmdi ē interdictus, censura n̄ incurrit si in pœna lata sit, dumodo ignorantia ipsa crassa n̄ fuerit aut supina. 167.

Ratio ē quia censuræ Ecclesiasticæ n̄ ferunt nisi in contumaces

atqi in eo nemo gtumax dici poest aut debet, qd quis dum fecit, sub tali pena
preceptum ei ignoravit, ubi enim et gtm capidositas n subest, gtumacia capi-
dositatis deest. Dixi tn nisi ignortia crassa fuerit aut supina, cum
enim hoc ignortia ab eo n excusat qd e peccatum et culpa, minus videlz excusare
ab eo qd procul culpa imponit sub ratne penae et ideo si quis lege scit
ee humanam v.g. ne quis clericum percutiat, debitat insuper num huic legi excom-
cao annexa n sit, et hoc resurre facile poet, sed negligit, aut ipsa percussione
accelerat ne pena excomcatnis prius resciat, talis quia fraudulentz agit qd
agit, neqz a peccato neqz a pena peccati quae e excomcao in eos tenendus e
et sic de aliis legibus penalibus dicendum e: excipe tn si in lege additz to
scienter v.g. dicatz excomcatus sit qui scienter clericum percussit, ubi probile
satis e, qd etm qui crasse aut supine ignorant dumodo ignorent, saltem
a pena immunes evadant, nam illud scienter facit hunc sensum legis, qui hanc
gstitutne et lege plene scit et recognoscit, et sic v.g. clericum percusserit, excom-
catus ipso facto sit, sed ille autem qui etsi lege sciat, n tn scit pena subqua
actus interdicitur, lege plene n scit nec recognoscit, et ideo satis probile e qd pr
to scienter ab hac pena legis liberevadit: sed hoc tm dictum volo, si to scienter
expresse in lege additum sit, ubi ergo hoc verbum expressum n e, quoniam quidem probilis
ignortia excusat, n tn excusat ignortia crassa aut supina ut oa hoc tenent
in capit. ut animarum de gstitutibus in 6to. ubi ita legitur ut animarum peri-
culis obviet, sentiis pr statuta quorumcumqz ordinariorum probatis legere volumus
ignorantes, dum tn eorum ignortia crassa n fuerit aut supina, hoc cit. cap.
pr quae quae hactenus diximus universa conftur.